

Abstract: De introductie van Rots en Water in het jeugdwelzijnswerk

Door: Jan Naert, vakgroep orthopedagogiek, UGent; contact: jan.naert@ugent.be

Inleiding

Het jeugdwelzijnswerk in Gent geeft vorm aan een aanbod van vrijetijdsactiviteiten in de rand van de stad. De wijken rond de stad kenmerken zich door enerzijds vernieuwende dynamieken, maar anderzijds door heel wat maatschappelijke problemen zoals o.a. kleine huisvesting, beperkte voorzieningen, armoede, hoge werkloosheid enz. In deze context wordt een aanbod voorzien naar kinderen en jongeren toe met als eerste doel hen te onthalen en een plezierige vrije tijd te geven. Doorheen de activiteiten ontstaan banden met deze jongeren en krijgen jeugdwerkers te maken met allerlei vragen en noden van deze jongeren (Naert & Colle, 2014). Met die vragen en noden gaan zij aan de slag. Veel jongeren worstelen met zichzelf en stellen vaak uitdagend gedrag. Dit is te begrijpen vanuit een verhaal van maatschappelijke kwetsbaarheid, waarbij de jongeren veel confrontaties kennen met de meer restrictieve en repressieve kant van het maatschappelijk aanbod (Vettenburg, 1989). Omwille van die reden introduceert het jeugdwelzijnswerk een divers aanbod om jongeren sterker te maken. Dit gebeurt altijd in balans met acties op een meer institutioneel en structureel niveau. Deze hangen uiteraard ook samen. In 2015 werd beslist om na te gaan of de methodiek van Rots en Water een rol kon spelen in het jeugdwelzijnswerk. Deze methodiek, die ontwikkeld werd voor jongens en die vooral het psychofysieke element voorop stelt (Ykema, 2015), leek uitermate geschikt om te implementeren in de context van het jeugdwelzijnswerk. Aan de implementatie van dit aanbod koppelden we onderzoek dat tot doel had na te gaan wat de effecten waren van de introductie van dit aanbod voor de verschillende betrokkenen. We onderzochten o.a. de voorwaarden tot implementatie, de ervaringen van jeugdwerkers en de ervaringen van jongeren zelf.

Methode

Na een schets van de historiek en de reden tot implementatie gaan we in op de verschillende acties die werden ingepland. We duiden hierbij de stappen die hiervoor nodig waren om dit waar te maken. We onderscheiden twee luiken, de kant van planning van de verschillende sessies met jongeren en de duiding van verschil in aanpak en doelgroep. Daarnaast wordt ook ingegaan op de manier van data verzameling. De data werden verkregen door o.a. participerende observatie, neerslag van coachingsgesprekken, interviews met medewerkers en jongeren.

Resultaten

Wat betreft de **implementatie van het aanbod in het jeugdwelzijnswerk** staan we stil in de presentatie bij de rol van de jeugdwerkers, de trainers en de binding van hen met de jongeren als een wezenlijk element tot slagen. Daarnaast werd duidelijk dat er enkele randvoorwaarden zijn op organisatieniveau, noodzakelijk om een dergelijk aanbod te kunnen vorm geven in het jeugdwelzijnswerk. Dit gaat vooral over coaching en ondersteuning van medewerkers.

Een tweede belangrijk element dat we belichten is de **ervaringen zelf van jeugdwerkers en trainers** in het toepassen van de methodiek en welke signalen zij zelf ervaren vanuit de jongeren. Jeugdwerkers zijn uitermate positief over de methodiek, en zien veranderingen bij de jongeren waarmee ze werken. Tegelijk halen ze toch een aantal belangrijke aandachtspunten aan die specifiek zijn voor deze context. Zo lijkt de inbedding van zo'n vormingsreeks in een breder verhaal, waar ook oog is voor andere zaken, van groot belang.

Een laatste belangrijke element is de **beleving van de jongeren zelf**. Hoewel dit niet eenvoudig is, slaagden we erin enkele reacties te krijgen van deelnemende jongeren. Hieruit blijkt dat zij de basiselementen van Rots en Water wel meekrijgen. Tegelijk zien we beperkingen in de verwoording ervan die vaak blijft hangen op eenvoudige vergelijkingen.

Discussie

Belang van begeleidershouding en voeling hebben met het werkveld lijkt in deze context bijzonder essentieel. Daarom is het aan te bevelen om naast samenwerking met externe trainers, ook te opteren voor mensen die dagdagelijks met de jongeren werken of ruime ervaring hebben ter zake ook voldoende op te leiden in deze methodiek. We zien dat de samenwerking met externe trainers en jeugdwerkers een grote meerwaarde leverde. Tegelijk is het met sommige groepen jongeren, die heel veel kwetsuren hebben, aan te raden om veel aandacht te schenken aan basisvoorwaarden. Indien mogelijk is de interne opleiding van mensen echt aan te bevelen. Bv. Door mensen te laten doorstromen via training tot 'advanced trainer'.

Jongeren in het jeugdwelzijnswerk presenteren heel wat noden en vragen. Dit vergt veel van jeugdwerkers en trainers. Een goede ondersteuning en een ruimer steunend organisatiebeleid is hierbij een must. Dit betekent ook planning voor de toekomst. De onderzoekers hebben bezorgdheden hierover. We zien heel wat gemotiveerde betrokkenen op dit aanbod. Jeugdwerkers geven aan dat dit allemaal kan in de organisatie, tegelijk voelen ze dat dit ook vluchtig kan zijn als dit niet verder ingebed

wordt in een organisatiebreed beleid. Ook in ander onderzoek rond implementatie van dergelijk aanbod komt dit aan bod (Soenen, Goethals, Spriet, D'Oosterlinck, & Broekaert, 2013).

Als laatste en niet onbelangrijk punt is er het belang van juiste doelen stellen. Indien men de doelstellingen die men beoogt met de implementatie niet voldoende doordenkt en realistisch afstemt op de context van implementatie, dan leidt dat mogelijks tot frustratie. Jeugdwerkers zijn zich hiervan bewust en konden ook trainers hierin meenemen. Dit afstemmen van doelstellingen is voor jeugdwerkers een dagdagelijkse opdracht. Maar het feit dat jongeren naar de sessies gekomen zijn, actief hebben geparticipeerd en ook achteraf blijken gaven van enthousiasme om terug mee te doen, is een duidelijk signaal dat dit aanbod nog meer perspectieven in zich draagt.

Naert, J., & Colle, P. (2014). Waar gaan ze naartoe? Trajectbegeleiding van jongeren in een risicomaatschappij (pp. 200). Tiel: Lannoo

Soenen, B., Goethals, I., Spriet, E., D'Oosterlinck, F., & Broekaert, E. (2013). Reflections of caretakers on the process of implementation of life space crisis intervention at a therapeutic centre for youngsters with emotional and behavioural disorders. *Psychiatr Q*, 84(2), 239-254. doi: 10.1007/s11126-012-9242-2

Vettenburg, N. (1989). Jeugd en maatschappelijke kwetsbaarheid. In J. Hazekamp (Ed.), *Jeugd in bijzondere situaties*. Hasselt: Provincie Limburg, Culturele Aangelegenheden

Ykema, F. (2015). *Het Rots en Water perspectief. Een psychofysieke training voor jongens. Basisboek* (twaalve ongewijzigde druk ed.). Amsterdam: SWP.